

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO Chair on Environmental Education
Payame Noor University,
Islamic Republic of Iran

دانشگاه پیام نور

مصرف کننده سبز ویژه شهروندان

شناسنامه اثر

گردآورنده	الهام میلانی دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش محیط‌زیست دانشگاه پیام نور مرکز تهران جنوب
ناشر	کرسی یونسکو در آموزش محیط‌زیست
شناسه نشر دیجیتال	۶۶۹۹
سال نشر	۱۳۹۸
این کتابچه به عنوان فعالیت عملی درس «تهیه و تولید مواد و وسایل پیشرفته آموزش محیط‌زیست» تهیه گردیده است.	
استفاده از این اثر با ذکر منبع بلامانع است.	

فهرست

- ۱..... مصرف کننده سبز
- ۲..... روز مصرف کننده سبز
- ۳..... محصول سبز
- ۴..... خرید سبز
- ۵..... لامپ کم مصرف
- ۶..... پاک کننده های دوست دار محیط زیست
- ۷..... کیسه های پارچه ای
- ۱۴..... بازاریابی سبز
- ۱۶..... صنعت سبز
- ۱۷..... مرغ سبز
- ۱۹..... پیشنهادها
- ۲۰..... منابع

مصرف کننده سبز

در تعاریف علمی، مصرف کننده سبز فردی است که تصمیمات های سازگار با محیط زیست را اتخاذ کند و یا فراتر از سایر استاندارد ها اقدام به خرید کالای سبز کند. همچنین در تعریفی دیگر، مصرف کنندگان سبز کسانی هستند که از کسب و کار هایی که از شیوه های سازگار با محیط زیست استفاده می کنند، حمایت می کنند (کریمی و فروغی، ۱۳۹۴).

روز مصرف کننده سبز

۲۸ سپتامبر مصادف با ۶ مهر از سال ۲۰۱۳ روز جهانی مصرف کننده سبز نام گذاری شده است. روزی برای ایجاد آگاهی سراسری به این موضوع که حتی کوچکترین اقدامات فردی ما در کمک یا آسیب به زمین نقش دارد (حسینی، ۱۳۹۴).

محصول سبز

محصول سبز به حفظ و بهبود محیط طبیعی یا حفظ انرژی و کاهش یا حذف استفاده از مواد سمی، آلودگی و ضایعات کمک می کند. به عبارتی دیگر، محصولی است که ضرر کمتری به محیط زیست وارد می آورد و از روشهای تعمیر، نوسازی، تولید مجدد، بازیافت و کاهش به دست می آید (نظراً هاری. ۱۳۷۴).

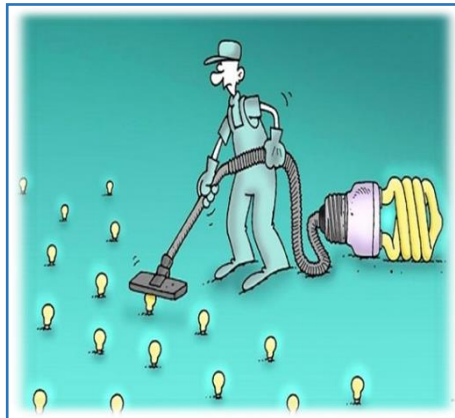
خرید سبز

رفتار خرید سبز شامل تلاش برای صرفه جویی در مصرف انرژی و امتناع از خرید محصولات دارای بسته‌بندی‌های نامناسب است (کریمی و فروغی، ۱۳۹۴).

لامپ کم مصرف

استفاده از لامپ کم مصرف به جای لامپ معمولی، در طول عمر هر لامپ به اندازه یک بشکه نفت یا ۴۰۰ کیلو زغال سنگ، در مصرف انرژی صرفه جویی می‌کند و از تولید یک تن کربن دی‌اکسید (مهم‌ترین گاز تولیدکننده اثر گلخانه‌ای) و ۷ کیلو دی‌اکسید سولفور (که باعث بارش باران اسیدی می‌شود) جلوگیری می‌کند و با استفاده از لامپ‌های کمتر، زباله کمتری هم تولید می‌شود (فتوحی، ۱۳۹۲).

پاک کننده های دوست دار محیط زیست

بسیاری از محصولات پاک کننده عمده که به مصرف می رسند دارای مواد شیمیایی سمی، خورنده یا قابل اشتغال هستند. در بسیاری از این مواد از کلر برای ضد عفونی کردن استفاده می کنند و وارد شبکه فاضلاب می شوند، در فاضلاب ها کلر در ترکیب با ترکیبات آلی، سم و مواد سرطان زا ایجاد می کند. از مواد پاک کننده همه اره استفاده کنید تا پاک کننده هایی که به کار میبرید کمتر باشد. به این ترتیب در هزینه بسته بندی هم صرفه جویی خواهید کرد (فتوحی، ۱۳۹۲).

کیسه های پارچه ای

روز ۲۱ تیر با شعار: هر روز یک کیسه پلاستیکی کمتر، به نام "روز ملی بدون نایلکس" نامگذاری شده است. این نامگذاری می تواند تلنگری به مردم باشد تا بیش از پیش، به استفاده کمتر از کیسه های پلاستیکی و کمک به حفاظت از محیط زیست فکر کنند.

۳ ژوئیه (۱۲ تیر) نیز با هدف افزایش آگاهی عمومی در خصوص خطرات کیسه های پلاستیکی برای محیط زیست و ارائه راه حل های جایگزین برای استفاده کمتر از این نوع کیسه ها، به نام روز جهانی بدون کیسه پلاستیکی نامگذاری شده است (حسینی، ۱۳۹۴).

کیسه های پلاستیکی و یا نایلونی از ماده موسوم به پلی اتلین فشرده و یا مشتقات مواد نفتی و بازیافت تفاله های پلاستیکی تولید می شوند. کیسه های نایلونی تولیدات شیمیایی مقاوم در مقابل شرایط خارجی و رطوبت بوده و این کیسه ها که در زندگی روز مره بشکلی فشرده و به مقدار فراوان از آن استفاده می کنیم، بعلت تسهیلاتی که در زندگی روز مره برای ما ایجاد می کنند و دیگر امتیازات در عین حال خصوصیات بسیار منفی از نظر محیط زیست به همراه دارند (حسینی، ۱۳۹۴).

هنگامی که کیسه های پلاستیکی به عنوان زباله دورریخته می شوند، به علت ماندگاری بیش از ۵۰۰ سال در محیط، باعث آلودگی محیط زیست می شوند. این کیسه ها به همراه باد جابه جا شده و وارد رودخانه ها و کانال های آب می شوند؛ در نتیجه موجب گرفتگی آبراهه ها شده و در بسیاری موارد به علت ساکن ماندن آب، زادوولد انواع حشرات افزایش می یابد. کیسه های پلاستیکی در صورت ورود به محیط زیست دریایی، وارد زنجیره غذایی جانوران دریایی شده و سالانه هزاران گونه از جانوران آبی از قبیل وال، دلفین، فک و لاک پشت و نیز پرندگان دریایی اشتباهاً بر اثر خوردن این کیسه ها و خفگی ناشی از آن می میرند.

۷ راه برای کاهش مصرف پلاستیک

- شیشه‌های مربا یا ترشی را نگه داریم و از آن به جای ظروف پلاستیکی استفاده کنیم.
- به جای اسباب بازی های پلاستیکی به بچه ها اسباب بازی های چوبی هدیه دهیم.
- در میهمانی ها به جای پلاستیک از قاشق و چنگال های فلزی و بشقاب های غیر پلاستیکی استفاده کنیم.
- با خودمان قمقمه آب همراه داشته باشیم و کمتر آب معدنی بخریم.
- تا حد امکان مواد غذایی بسته بندی شده در شیشه را خریداری کنیم.
- اگر امکان و فضای ان را داریم زباله های تر را تبدیل به کمپوست کنیم.
- وقت خرید کیف پارچه ای همراه داشته باشیم و به کیسه پارچه ای نه بگوییم.

کیسه های کاغذی

کاغذ از نخستین ساخته های بشر بوده که در صنایع بسته بندی مورد استفاده قرار می گرفته، و چه از لحاظ بهداشتی و چه از لحاظ قابلیت بازگشت به محیط زیست مناسب و ایدآل است. علاوه بر آن ارزان و سبک بوده و قابلیت استفاده در انواع روش های چاپ را نیز دارا است که از ویژگیهای اساسی استراتژی های تبلیغات و بازاریابی محسوب می شوند.

ساک کاغذی می تواند به طور کامل برعکس کیسه های پلاستیکی غیر قابل تجزیه پذیر که باعث آلودگی محیط زیست و دفن زباله ها می شود، بازیافت شوند (کریمی و فروغی، ۱۳۹۴).

ظروف یکبار مصرف گیاهی

استفاده از پلاستیک در صنعت بسته بندی مواد غذایی و ظرف یکبار مصرف افزایش قابل توجهی داشته و حجم بالای زباله های پلاستیکی غیر قابل بازیافت لطمات جبران ناپذیری به محیط زیست، منابع زنده و اکولوژی سیستم وارد آورده است؛ چرا که این زباله ها در خاک مانند عایق عمل می کنند و مانع تبادل هوا میان مولکول های خاک و تنفس طبیعی خاک می شوند و حتی در صورتی که پس از صدها سال تجزیه شوند، مواد نفتی به عنوان یک ماده اضافی در خاک باقی مانده ترکیب طبیعی خاک را بر هم می زنند (گل بابایی، ۱۳۹۱).

جایگزینی پلیمرهای زیست تخریب پذیر گیاهی که عمدتاً از نشاسته ذرت و گندم تهیه شده و در فرمول ساخت آنها هیچ نوع افزودنی شیمیایی استفاده نمی گردد، ضرورتی اجتناب ناپذیر خواهد بود. محصولات تولیدی توسط شرکت های داخلی با استفاده از پلیمرهای زیست تخریب پذیر تهیه می شوند که بین ماده غذایی و ظروف یکبار مصرف کنش و واکنش ایجاد نمی کنند و حداکثر ظرف مدت شش ماه همانند گیاهان در خاک می پوسند و به چرخه طبیعت باز می گردند. این ظروف نه تنها اثرات تخریبی مواد پلاستیکی را ندارند، بلکه باعث حاصلخیزی خاک نیز می شوند (گل بابایی، ۱۳۹۱).

بازاریابی سبز

بازاریابی سبز یعنی بازاریابی محصولات و خدماتی که بصورت پایدار، به بهبود محیط زیست کمک می کنند و استفاده از آن‌ها از نظر محیط زیستی بهتر است. در واقع، بازاریابی سبز برای افرادی موثر و مفید است که آن‌ها هم مثل شما به محیط زیست خود اهمیت می دهند و حاضرند هزینه بیشتری بپردازند اما محصولاتی را خریداری کنند که با محیط زندگی آن‌ها سازگار باشد (نظراًهاری، ۱۳۷۴).

بسته به شرایط اقتصادی هر جامعه، هزینه‌ها اهمیت بسیار زیادی در موفقیت یا عدم موفقیت بازاریابی سبز دارند. بخصوص در جامعه‌ای که افراد آن حساسیت بالایی نسبت به قیمت دارند، نمی‌توان انتظار چندانی داشت تا محصولات سبز که معمولاً قیمت بالاتری دارند، فروش بالایی داشته باشند. این مسئله یکی از مهم‌ترین چالش برای کسب و کارهایی است که قصد دارند از این رویکرد بازاریابی استفاده کنند (نظرآهاری، ۱۳۷۴).

صنعت سبز

به صنعتی اطلاق می شود که بر اساس معیارهای زیست محیطی انتخاب صنایع و بنا به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست تلاش قابل تقدیری در طول سال مورد نظر در راستای حفظ محیط زیست انجام داده باشد (نظرآهاری، ۱۳۷۴).

مرغ سبز

در سالهای اخیر تولید فرآورده های با کیفیت طیور مورد توجه بسیاری از کشورهای توسعه یافته قرار گرفته است. این توجه پاسخی به تقاضای روزافزون مصرف کنندگان برای تهیه غذای تازه، سالم، بدون هورمون، آنتی بیوتیک و مواد شیمیایی مضر می باشد. علاوه بر این در تولید این محصولات باید ملاحظات زیست - محیطی نیز مدنظر قرار گرفته شود و در تولید آنها از محصولاتتغییر یافته ژنتیکی نیز استفاده نگردد (توکلی و صادقی، ۱۳۹۵).

در سالهای اخیر مرغ هایی با عنوان دسته بندی مرغ سبز یا مرغ بدون مصرف آنتی بیوتیک در فروشگاهها و مراکز فروش فرآورده های گوشتی عرضه می گردد. بررسی های اخیر در مصرف کنندگان ایران نشان می دهد که آنها معتقدند مرغ سبز از نقطه نظر کیفیت، سلامت، روش ها و ارزش تولیدی بهتر از مرغ معمولی می باشد. نتیجه اینکه در تولید مرغ سبز و به دنبال در نظر گرفتن ملاحظات زیست محیطی علاوه بر تولید فرآورده های با کیفیت طیور، می توان در مسیر توسعه پایدار کشاورزی نیز گام های موثری برداشت و به حفظ ارزش غذایی طیور کشور کمک کرد.

پیشنهادها

اگر در این روز به خرید می رویم:...

- از نزدیکترین محل خرید کالاهای مورد نیاز خود را تهیه کنیم.
- کیسه های پلاستیکی موجود در منزل یا کیسه های پارچه ای به همراه داشته باشیم.
- کالاهایی را انتخاب کنیم که حداقل بسته بندی را داشته باشند و کمترین میزان پلاستیک در بسته بندی آنها بکار رفته باشد.
- حتی الامکان از خرید مواد پلاستیکی خودداری کنیم.
- حتی الامکان مواد ارگانیک بخریم.

منابع

توکلی، هادی؛ صادقی، محمد. (۱۳۹۵). مقاله محیطی جهت تولید مرغ سبز و نقش آن در حفظ و توسعه منابع پایدار صنعت طیور

حسینی، سجاد. (۱۳۹۴). روز جهانی مصرف کننده سبز که فراموش شد؛ پایگاه خبری و تحلیلی گیل نگاه

فروغی اصل، محمد جواد؛ کریمی علویجه، محمد رضا. (۱۳۹۴). بخش بندی مصرف کنندگان سبز با استفاده از متغیرهای سبک زندگی (مورد مطالعه: مصرف کنندگان محصولات ارگانیک در شهر شیراز).

گروه دستداران حافظ زمین، (۱۳۹۲) راهنمای حفظ محیط زیست در محل کار، ترجمه شهرزاد فتوحی، انتشارات فنی ایران

گل بابایی نمین، آرمین. (۱۳۹۱). نشریه دنیای زنان شماره ۶۸

نظرآهاری، علیرضا. (تیر ۱۳۷۴). مدیریت و استراتژی های سبز؛ تدبیر، شماره ۵۳

ucee.pnu.ac.ir
ucee@pnu.ac.ir